

ANA ve BABAYA İTAAT

«Anan, baban veya her ikisi ihtiyarlayıp senin yanında kalırlarsa onlara: «üf..» deme ve azarlama, güzel güzel söyle..» [1]

— Âyet —

Umumiyetle insanların aralarında güzel geçinmeleri insanlığın ilk şartlarından olmakla beraber biri birlerine yakınlıkları bulunan kimseler arasında bu güzel geçinme ve yekdiğerlerini sevme bir şart değil, tabiî bir zarurettir. Elbette herkes, akrabasından olanları, akrabasından olmayanlardan ziyade sever ve bu sevme akrabalığın uzaklığı ve yakınlığı nisbetinde derece derece azalır ve çoğalır. Kardeşler arasında bu yakınlık azamî dereceyi bulduğundan bunlar arasındaki sevgi de azamî derecede olur. Ana ve babada ise bu yakınlık adetâ insanın kendi nefsi derecesinde olduğundan insan, bunları kendi nefsi gibi sever... Hele ananın çocuğunu aylarca karnında taşıyıp kendi kanıyla beslediği, ve dünyaya getirdikten sonra uykusunu, rahatını feda ederek gece gündüz onun üzerine kol kanat gerdiği ve aylarca onu emzirdiği düşünülürse bu tabiî sevgi kat kat artar. [2]

[1] وقضى ربك ان لا تعبدوا الا اياه وبالوالدين احسانا اما يبلغن عندك الكبر احدهما او كلاهما فلا تقل لهما اف ولا تنهرهما وقل لهما قولا كريما واخفض لهما جناح الذل من الرحمة وقل رب ارحمهما كما ربياني صغيرا 24 23×17

[2] ووصينا الانسان بوالديه حملته امه وهننا على وهن وفصاله في عامين ان اشكرلى ولوالديك الى المصير . 31 14×

Bunun içindir ki kendisinin güzel muamelesine en ziyade kimin lâıyk ve müstehik olduğunu soran bir kimseye **Peygamberimiz**: «Anan..» buyurmuşlardı. Bu kimse, ikinci ve üçüncü derecede kimlerin müstehik bulduklarını tekrar iki defa sormuş ve bunların da her ikisine: «Anan.. Anan..» diye cevap vermişlerdi. [1] Ana ve babaya itaat ve onların rızalarını tahsil etmenin cihaddan evlâ olduğu bir hadiste bildirilmiştir. [2] Ana ve babaya itaat ve onların rızasını tahsil etmek Cennetin kapısını açar; **Peygamberimiz** diğer bir hadislerinde ana ve babadan birini ihtiyarlıklarında yanlarına alıp ta onların hoşnutluklarını kazanarak cennete girmek fırsatını kaçıranlar hakkında üç defa «burnu yere sürünsün..» buyurmuşlardır. [3]

Diğer bir hadislerinde: «hakka yarar amellerin hak yanında en sevgilisi vaktında kılınan namazlar..» olduğu ve bundan sonra «ana ve babaya güzellikle yapılan muameleler geldiği..» bildirilmiştir [4].

Bu hadislerden başka ana ve babaya güzel muamele edilmesi ve ihtiyarlıklarında onlardan yalnız biri veya ikisi insanın yanında kalacak olurlarsa onlara kıl kadar bile bir

- [1] جاء رجل الى رسول الله صلعم فقال من احق الناس بحسن صحابي قال امك قال ثم من قال ثم امك قال ثم من قال ثم امك الحديث. صحيح مسلم 8 C 2 S
- [2] اقبل رجل الى بنى الله صلعم فقال ابايكم على الهجرة والجهاد ابنتي الاجر من الله قال فهل من والديك احد حتى قال نعم بل كلاهما قال فتبنتي الاجر من الله قال نعم قال فارجع الى والديك فاحسن صحبتهما. صحيح مسلم 8 C 3 S
- [3] رغم انف ثم رغم انف ثم رغم انف قيل من يار رسول الله قال من ادرك ابويه عند الكبر احدهما او كليهما فلم يدخل الجنة. صحيح مسلم 5 S 8 C
- [4] قال سألت النبي صلعم اى العمل احب الى الله قال الصلاة على وقتها قال ثم اى قال ثم بر الوالدين قال ثم الحديث. صحيح البخارى - كتاب الادب.

çağır lâf söylenilmesini ve onlara üf denilmemesini **Cenabı Hakmın**, Kur'anda; kendisinden maada bir nesneye ibadet edilmemesinden sonra emir buyurması [1] İslâm dininde ana ve babaya itaatın ne derece mühim ve yüksek bir gaye olduğunu göstermeye kâfidir. Bu âyeti takip eden âyette de: «onlara karşı merhamet saikasile tavazu kanadını indir.. ve (ya rabb! Onlar bana küçüklüğümde baktıkları gibi sen de onlara bak, merhamet et..) de.» buyrulmuştur.

Diğer bir âyette de yine ana ve babaya itaatın ehemmiyetini bildirmek için **Cenabı Hak**: «Allah'a ibadet edin ve hiç bir nesneyi ona şerik koşmayın ve ana ve babaya iyi muamele eyleyin.» buyurmıştır. [2]

Burada ana ve babaya karşı asi olmanın **Allah'a** şerik koşmak gibi büyük günahlardan biri olduğu dahi söylenilecek olursa buna şeriatımızca ne büyük ehemmiyet verildiği daha kuvvetle anlaşılmış olur. [3]

Buhari'nin Sahih'inde görüldüğü veçhile bir adamın ana ve babasına itaat ve onlar hakkındaki hürmet ve hizmeti diğer iki arkadaşile beraber kendisinin büyük bir düasının **Allah** tarafından kabul buyrulmasına sebep olmuştu: bu adam, akşam üzeri otlaktan getirdiği hayvanlarını sağar ve küçük olan çocuklarından evvel sütü ihtiyar ana ve babasına içirir, onları doyururdu. Bir gün gecikmiş olan bu adam eve döndüğü zaman bunları uyumuş bulmuş ve onlar içmeden küçük çocuklarına içirmek istemediği gibi uyumakta olan ana ve babasını da uyandırmaya kıya-

[1] لا تجمل مع الله الهما آخر فتعمد مذموماً مخذولاً وقضى ربك ان لاتعدوا الاياه...
الآيه 23, 22, 17

[2] واعبدوا الله ولا تشركوا به شيئاً وبالوالدين احساناً الآية 36×4

[3] فقال الشرك بالله وقتل النفس وعقوق الوالدين الحديث. صحيح البخارى كتاب الادب.

madığından çocukları ayağının ucunda kıvranmakta oldukları halde tan yeri ağarıncaaya kadar elindeki süt kabiyle ana ve babasının baş uclarından ayrılmamıştı. Sırf Allah'ın rızasını gözeterek yapmış olduğu bu hizmet o kimsenin büyük bir felâketten kurtulmasına sebep olmuş, Allah te-alâ, onun bu felâketten kurtulması için ettiği düasını kabul eylemişti [1].

[1] بينما ثلثة نفر يتماشون اخذهم المطر فالوا الى غار في الجبل فامحطت علي ثم غارهم صخرة من الجبل فاطبقت عليهم فقال بعضهم لبعض انظروا اعمالا عملتموها لله سالحة فادعوا الله بهالعله يفرجها فقال احدهم اللهم انه كان لي والدان شيخان كبيران ولي صبية صفار كنت اوعى عليهم فاذا رحمت عليهم فحلبت بدأت بوالدى اسقهما قبل ولدى وانه ناء بي الشجر فما اتيت حتى امسيت فوجدتهما قد ناما فحلبت كما كنت احلب فبعثت بالحلاب فقامت عند رؤسهما اكره ان اوقفهما من نومهما واكره ان ابدأ بالصبية قبلهما والصبية تيضاغون عند قدمي فلم يزل ذلك دأبي ودأبهم حتى طلعت الفجر فان كنت تعلم انى فعلت ذلك ابتغاء وجهك فافرح لنا فرجة بالحديث. صحيح البخارى. كتاب الادب